

Пантюк Н. М.

магістрантка ФСП НТУУ «КПІ»

Цирфа Г. О. канд. істор. наук, доцент ФСП НТУУ «КПІ»

ПОЗИТИВНІ СТОРОНИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ ЯК СПОСОБУ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Відповідно до частини 5 статті 50 Конституції України: «Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань».

Одним із способів захисту прав інтелектуальної власності є медіація. Інститут медіації одним із перших був впроваджений у міжнародній системі захисту Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ).

Медіація – це альтернативний спосіб вирішення спорів за допомогою посередника, так званого медіатора. Практика медіації, незважаючи на її відносну новизну, є надзвичайно корисною. Враховуючи дослідження науковців, можна відмітити, що перевагами медіації є: конфіденційність; швидкість; невеликі затрати; добровільна згода обох учасників спору; взаємовигідний результат; активна участь обох сторін, можливість контролювати процес та вносити певні корективи; можливість припинити процес медіації за ініціативою сторін; можливість учасника вийти з процесу медіації на будь-якому етапі; можливість сторін самостійно приймати рішення тощо.

На нашу думку, такий спосіб вирішення спорів як медіація допоможе розвантажити суди від великої кількості справ. У деяких категоріях справ важливішим є не вирішення спору на користь однієї сторони та покарання порушника, що передбачається судовим принципом змагальності, а розв'язання конфліктної ситуації на користь обох сторін (саме за таким принципом вирішуються справи за допомогою медіації).

Як правило, ініціатива щодо вирішення конфлікту за допомогою медіації виходить від однієї із сторін. Тоді сам медіатор або організація, до якої звернулася сторона спору, направляють пропозицію іншій стороні. У 50-60 випадках вдається вмовити іншу сторону й тоді 80% спорів вирішуються успішно [1; 3; 5].

Процедура медіації складається із таких основних кроків: підготовка до медіації, вступна частина (вступне слово медіатора), розповіді сторін, розв'язання проблеми, укладання та підписання угоди.

Проте, медіація потребує ретельної підготовки. Медіатор лише створює умови, щоб сторони дійшли до певного рішення, яке б їх задовольнило. Для цього медіатор повинен мати професійну фахову підготовку. В Україні медіаторів готують Український Центр Медіації при Києво-Могилянській Бізнес Школі та Школа медіації в Академії адвокатури України.

Фахівці Українського центру медіації (УЦМ) називають такі основні переваги медіації:

- економія часу та коштів;
- приватність;
- вигравшне рішення для обох сторін;
- більша ймовірність виконання рішення;
- збереження ділових стосунків;
- неформальність процесу [7].

Медіація є важливим допоміжним інструментом у роботі суддів, адвокатів та юристів. Вона є тим ресурсом, який допомагає знайти шляхи для вирішення конфліктів і дати відповідь на такі питання як: «Чому виник конфлікт?», «Які є інтереси учасників конфлікту?» і «Чи можливо знати єдине рішення у вирішенні спору?».

На нашу думку, медіація відіграє важливу роль у розбудові і вдосконаленні судової системи України та реалізації прав людини. Медіація повинна активно розвиватись, щоб амортизувати ті складнощі, що існують у судовій системі.

Аналіз матеріалу дослідження дає можливість стверджувати, що медіація набула в умовах сьогодення широкого розповсюдження. Так, у Європі впровадження медіації розпочалося ще на початку 80-х рр. минулого століття. Її успішний розвиток сьогодні спостерігається у Польщі, Норвегії, Німеччині, Фінляндії, Австрії, Великій Британії.

Інтеграція України у європейський простір, на наше переконання, також вимагає розширення процесу медіації для вирішення правових спорів. Проте, її впровадження потребує значного вдосконалення законодавства, яке регулює процес вирішення спорів альтернативними методами. У сучасному українському чинному законодавстві спостерігається тенденція до розробки основ для запровадження медіації. Серед них: інститут примирення в процесуальному законодавстві – ст. 175 Цивільного процесуального кодексу; ст. 78 Господарського процесуального кодексу, які регламентують укладання між сторонами судового процесу мирової угоди з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок.

Спільне з Європою запровадження інституту медіації, на нашу думку, може якісно поліпшити стан судової системи України та удосконалити процеси вирішення правових спорів.

Список літератури

1. Американська асоціація адвокатів, «Посібник з практичної медіації: довідник із розв'язання господарських спорів», 2-ге вид. (Вашингтон, США: ААА, 2003).
2. Ертель Денні, «Як розробити процедуру з управління конфліктами, що підходить саме до вашого спору», SloanManagementReview, 1991, с. 29–42.

3. Керролл Ейлін, Маккі Карл, «Міжнародна медіація — мистецтво бізнесової дипломатії», 2-ге вид. (Західний Сассекс: Tottel Publishing, 2006).
4. Клессенс Стейн, «Корпоративне управління та розвиток», серія «Фокус» (Вашингтон, США: Світовий банк, 2003).
5. Мак-Евой Пол, Мілштейн Іра, «Рецидив кризи в корпоративному управлінні» (Каліфорнія, США: Stanford Business Books, 2004).
6. Мессік Річард, «Альтернативне розв'язання спорів: коли це працює, а коли — ні» (Вашингтон, США: Світовий банк, 2005).
7. Український центр медіації [kmbs]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrmediation.com.ua/ua/about_center/